

บันทึก ๑๙ ตอนนี้นำมาจากการตีความหนังสือ [Teaching Kids to Be Good People](#) : Progressive Parenting for the 21st Century เขียนโดย Annie Fox, M.Ed.

ตอนที่ ๑๙ นี้ เป็นการ AAR ของผม หลังจากอ่านหนังสือเล่มนี้หลายเที่ยว และตีความนำมาเขียนบันทึกรวม ๑๘ ตอนไปแล้ว ผมคิดว่าหนังสือเล่มนี้พ่อแม่ทุกคนควรได้อ่าน และการอ่านบันทึก ๑๙ ตอนของผม จะไม่ทดแทนการอ่านหนังสือตัวจริง เพราะหนังสือตัวจริงเขียนแบบเน้น tacit knowledge ในขณะที่ผมเขียนบันทึกแบบเน้น explicit knowledge คือเขียนแบบสรุปหลักการ

Annie Fox เขียนหนังสือเล่มนี้อย่างคนมีประสบการณ์สูงมาก เข้าใจจิตวิทยาเด็ก จิตวิทยาพัฒนาการในระดับประยุกต์กับของจริง เข้าใจลึกไปถึงเบื้องหลังของพฤติกรรมของเด็ก

ผมตีความว่า ความมั่นคงทางอารมณ์เป็นเรื่องสำคัญยิ่งในชีวิตมนุษย์ การช่วยให้เด็กค่อยๆ พัฒนาความมั่นคงทางอารมณ์ทีละขั้นตอน เป็นการวางรากฐานชีวิตที่สำคัญยิ่ง ความเป็นคนดีมีรากฐานมาจากคุณสมบัติข้อนี้เป็นสำคัญ หนังสือเล่มนี้ทั้งเล่มว่าด้วยเรื่องนี้

ระหว่างอ่านหนังสือเล่มนี้ และจับความเอามาเขียนบันทึก ผมถามตัวเองว่า หากผมมีความรู้เรื่องนี้เมื่อ ๔๐ กว่าปีมาแล้ว ผมจะเลี้ยงลูกต่างจากเดิมอย่างไร และลูกๆ ของผมจะมีพื้นฐานทางอารมณ์และสังคมแตกต่างไปอย่างไร ผมเชื่อว่าลูก ๔ คนของผมจะได้ประโยชน์จากพ่อแม่มากกว่าอย่างมากมาย

แต่ชีวิตมันเป็นถนนที่เราถอยหลังกลับไปทีละเวลาเดิมไม่ได้ ผมจึงเขียนบันทึกชุดสอนเด็กให้เป็นคนดี นี้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ และพิจารณานำไปใช้กับการเลี้ยงลูกของตน โดยขออย่าว่า ต้องเอาไปปรับบ้าง เพื่อให้สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมไทย

ตลอดเวลาที่ผมช่วยภรรยาเลี้ยงลูก ทั้งตอนลูกยังเล็ก ตอนโต และรวมทั้งปฏิสัมพันธ์ปัจจุบันกับลูกๆ ที่เป็นผู้ใหญ่หมดแล้ว ผมรู้สึกตลอดเวลาว่า “ลูกคือครู” คือลูกช่วยให้ผมได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มากมาย โดยหลายอย่างมากับปัญหาหรือความท้าทายที่เกิดขึ้น

ผมบอกตัวเองว่า หากเมื่อ ๔๕ ปีก่อนผมได้อ่านหนังสือเล่มนี้ ผมจะได้สังเกตพฤติกรรมและพัฒนาการของลูกได้ละเอียดขึ้น และได้เรียนรู้จากลูกมากกว่าเดิมอย่างมากมาย

ทั้งหมดนี้เป็น if were ... สำหรับผม แต่เป็น if is สำหรับท่านผู้อ่านที่ลูกยังเล็ก ท่านผู้อ่านที่มีลูกเล็กและลูกวัย t(w)een จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากมาย

หนังสือเล่มนี้บอกว่า การเลี้ยงเด็กให้เป็นคนดีเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนยิ่ง แต่สามารถสรุปคุณสมบัติของคนดี ออกได้เป็น ๘ หมวด คือ

๑. ความฉลาดทางอารมณ์ (emotional intelligence)

๒. จริยธรรม (ethics)

๓. ช่วยเหลือผู้อื่น (help)

๔. ให้อภัย (forgiveness)

๕. ความเห็นใจ (compassion)

๖. เข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น (empathy)

๗. การยอมรับ (acceptance), และ

๘. ความกล้าหาญทางสังคม (social courage)

โดยที่ในชีวิตจริง การพัฒนาคุณสมบัติ ๘ หมวดนี้มันไม่แยกกัน แต่เป็นกระบวนการที่บูรณาการเชื่อมโยงกันเป็น holistic

สอนเด็กให้เป็นคนดี : ๑๙. AAR

เขียนโดย ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช

วันอาทิตย์ที่ 12 มกราคม 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 12 มกราคม 2014 เวลา 21:04 น.

ผมขออัยว่า คุณสมบัติพื้นฐาน ๘ หมวดสำหรับการเป็นคนดี มีอิทธิพล หรือส่งผลต่อชีวิตที่ดีของลูกหลานของเรา มากกว่าความรู้เชิงวิชา เสียอีก และยังส่งผลดีต่อสังคมมากกว่าความรู้เชิงวิชาด้วย

ต้นฉบับของหนังสือ ก่อนข้างเขียนบอกพ่อแม่ แต่ผมคิดว่าครูก็ควรใช้ความรู้และทักษะชุดที่เขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้
ผมคิดว่าการศึกษาของไทยเราเดินมาผิดพลาด ที่หันไปให้ความสำคัญต่อผลการเรียนวิชาเท่านั้น เอาใจใส่การฝึกเด็กให้เป็นคนดีน้อยมาก หรือแทบไม่ได้เอาใจใส่เลย

วิจารณ์ พานิช

๙ เม.ย. ๕๖

[บันทึกนี้เขียนที่ GotoKnow](#) โดย [Prof. Vicharn Panich](#)